

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport bestond er bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de brief van 4 oktober 2017 inzake Reactie op het verzoek van het lid Agema, gedaan tijdens de Regeling van Werkzaamheden van 20 september 2017, over het bericht dat de eigen bijdragen voor zorg per gemeente wel kunnen oplopen tot een verschil van 500 euro per jaar (29 538, nr. 247).

De fungerend voorzitter van de commissie,
Lodders

De adjunct-griffier van de commissie,
Sjerp

Inhoudsopgave	blz.
I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
II. Reactie van de Minister	4

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van de reactie op het verzoek gedaan tijdens de regeling van werkzaamheden over het bericht dat de eigen bijdragen voor zorg per gemeente wel kunnen oplopen tot een verschil van 500 euro per jaar.

Uit het rapport van Regioplan blijkt dat de hoogte van de lokale lasten, waaronder de bijdrage Wmo, tussen gemeenten flink kan verschillen. De leden van de PVV-fractie geven hierbij aan deze grote verschillen onwenselijk te vinden. Het kan niet zo zijn dat het beroep op de eigen portemonnee van mensen die afhankelijk zijn van zorg zo sterk verschilt per gemeente.

Genoemde leden nemen aan dat het nieuwe kabinet dit ook onwenselijk vindt, daar het zij het voorstel doet om te komen tot een abonnements-tarief voor de Wmo. Dit abonnementstarief wordt echter pas op zijn vroegst in 2020 ingevoerd. Hoe gaat de Minister tot die tijd de grote verschillen tussen gemeenten voor wat betreft de eigen bijdragen aanpakken?

Bent u voornemens op korte termijn een wetswijziging van de Wmo 2015 naar de Kamer te sturen die de mogelijkheid terugdraait dat gemeenten voor Wmo-voorzieningen een eigen bijdrage tot 100% in rekening mogen brengen? Zo nee, waarom niet?

De leden van de PVV-fractie willen graag weten hoe het abonnements-tarief precies uitgevoerd zal gaan worden. Worden bijdragen voor rolstoel, hulpmiddelen, woningaanpassingen en algemene voorzieningen opgenomen in het abonnementstarief?

Het invoeren van een abonnementstarief van 17,50 euro per maand voor de Wmo, kost volgens de doorrekening van het Centraal Planbureau CPB 300 miljoen euro. Het kabinet compenseert echter slechts de helft, 150 miljoen euro. Zelfs een ezel snapt dan toch dat die andere helft door de gemeenten bespaard zal gaan worden door nog meer te gaan bezuinigen op de Wmo? Acht de Minister het verantwoord dat, na het halveren van het macrobudget voor de huishoudelijke hulp, onderdeel Wmo, 610 miljoen euro, door het kabinet Rutte II, gemeenten nog meer gaan bezuinigen? Kan de Minister garanderen dat de invoering van het abonnementstarief niet ten koste gaat van het maatwerk en de kwaliteit van geboden voorzieningen?

De leden van de PVV-fractie maken zich ernstig zorgen om het vervallen van het zogenoemde «hek om het sociale domein» in de begrotingen van de gemeenten, wat betekent dat gemeenten vanaf komend jaar daadwerkelijk geld voor zorg aan lantarenpalen mogen uitgeven. Welke mogelijkheden heeft de Minister om het vervallen van dit hek per 1 januari aanstaande terug te draaien?

Voor het rapport van Regioplan is er naar 12 verschillende gemeenten gekeken. De leden van de PVV-fractie vragen of dit rapport een voldoende representatief beeld geeft van de verschillen per gemeenten en of dit rapport niet breder getrokken zou moeten worden.

Vragen en opmerkingen van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie maken graag van de gelegenheid gebruik om enkele aanvullende vragen te stellen over de brief van 4 oktober 2017. Genoemde leden hechten veel belang aan het keukentafelgesprek. Dat dient ook een gesprek te zijn. Hoe kan de Minister er aan bij dragen dat er in 2018 tijdens het keukentafelgesprek meer oog komt voor de totale financiële situatie van het betreffende huishouden. De leden van de CDA-fractie kunnen zich namelijk goed voorstellen dat het soms lastig is dit tijdens het keukentafelgesprek ter sprake te brengen maar denken wel dat de gemeente hier een voorliggende taak heeft. Genoemde leden zijn positief gestemd dat het abonnementstarief in de Wmo wordt ingevoerd. Kan de Minister het tijdspad schetsen en aangeven wat er allemaal onder het abonnementstarief gaat vallen, ook de bijdragen voor de rolstoel, woningaanpassingen en algemene voorzieningen?

Vragen en opmerkingen van de GroenLinks-fractie

De leden van de GroenLinks-fractie hebben kennisgenomen van de brief en het onderzoek van Regioplan. Genoemde leden delen de mening dat het onderzoek van Regioplan niet volledig is. Er is immers geen steekproef getrokken van gemeentes, waardoor er geen representatief beeld is van de gemeentelijke verschillen in koopkracht bij ouderen. Daarnaast is er inderdaad geen rekening gehouden met compenserende maatregelen. Hierdoor is het niet duidelijk of de genoemde koopkrachtverschillen daadwerkelijk zo groot zijn of dat er sprake is van incidentele verschillen. In de brief wordt aangegeven dat verschillen tussen gemeenten positief zijn, als ze het gevolg zijn van weloverwogen beleid en lokaal maatwerk. Zit daar ook een grens aan? Wanneer worden verschillen te groot en daarmee onacceptabel?

De bijgevoegde informatie maakt zichtbaar dat de verlaging van de eigen bijdrage Wmo een groter positief inkomenseffect heeft op de hogere inkomens dan op lagere inkomens. De leden van de GroenLinks-fractie betreuren deze ongelijkheid. In het nieuwe regeerakkoord staat het voornemen om een abonnementstarief van 17,50 euro per vier weken in te stellen. Wat is het (beoogde) inkomenseffect van deze maatregel?

Vragen en opmerkingen van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de Reactie op het verzoek van het lid Agema, gedaan tijdens de Regeling van Werkzaamheden van 20 september 2017, over het bericht dat de eigen bijdragen voor zorg per gemeente wel kunnen oplopen tot een verschil van 500 euro per jaar.

De leden van de SP-fractie zijn geen voorstander van het heffen van een eigen bijdrage voor zorg en ondersteuning uit de Wmo. Het voorliggende onderzoek toont opnieuw de trieste gevolgen van deze maatregel aan. De stapeling van zorgkosten zijn ouderen, chronisch zieken en mensen met een beperking al jaren een doorn in het oog. De stapeling van eigen bijdragen, zoals de eigen bijdrage Wmo, maar zeker ook het eigen risico is asociaal en leidt dat mensen afzien van zorg, omdat zij dat niet meer kunnen opbrengen. Vaak wordt ook vergeten dat mensen die te maken hebben met ziekte of een beperking ook nog andere kosten maken, aan bijvoorbeeld geneesmiddelen, hulpmiddelen, gehoorapparaten en woningaanpassingen die de gemeente niet meer verstrekt. Genoemde leden zijn van mening dat de zorg die nodig is, niet mag afhangen van de dikte van je portemonnee.

Een ander probleem vinden de leden van de SP-fractie dat de hoogte van de eigen bijdrage in gemeenten flink van elkaar verschillen. Dat is ook de conclusie van het voorliggende rapport. Als het gaat om de maximale

eigen bijdrage Wmo is het verschil tussen de goedkoopste en duurste gemeenten volgens de onderzoekers circa 500 euro op jaarbasis. Deze leden vragen de Minister hierop te reageren. Vindt hij dergelijke grote verschillen wenselijk en acceptabel? De grote mate van beleidsvrijheid die gemeenten hebben gekregen, hebben in de praktijk geleid naar willekeur en rechtsongelijkheid. In de ene gemeente betaalt men immers een stuk meer dan in een andere gemeente.

Hoewel het onderzoek geen rekeningen houdt met compenserende maatregelen die gemeenten kunnen nemen, hebben genoemde leden daar wel wat over te zeggen. Met de afschaffing van de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten ontvingen gemeenten een vrijblijvend budget die zij kunnen inzetten om mensen met hoge kosten te compenseren. Maar deze regeling is niet verplicht. De leden van de SP-fractie vragen de Minister hoeveel gemeenten wel en geen regeling hebben opgesteld om mensen met hoge zorgkosten te compenseren. Voorts willen zij weten hoeveel gemeenten een collectieve zorgverzekering aanbieden en op welke wijze gemeenten mensen met lage inkomens compenseert via de bijzondere bijstand waar zij de zorgkosten niet kunnen opbrengen.

In het nieuwe regeerakkoord is opgenomen dat de eigen bijdrage niet meer afhankelijk is van gebruik, inkomen, vermogen en huishoudsamenstelling, maar wordt het een abonnementstarief. Hiermee worden grote verschillen in gemeenten voorkomen, maar blijft het gegeven dat lagere inkomens dit moeilijker kunnen opbrengen dan de wat hoge(re) inkomens. De leden van de SP-fractie vragen de Minister zijn licht te laten schijnen hoe hij de huidige problematiek van stapeling van zorgkosten en ongelijkheid onder gemeenten willen voorkomen en hoe de nieuwe eigen bijdragesystematiek eruit komt te zien. Want zo lezen deze leden in de analyse van het CPB¹ dat bij een uniform abonnementstarief deze maatregel leidt tot 300 miljoen euro lagere inkomsten voor gemeenten, waarvoor zij voor de helft gecompenseerd worden via een verhoging van de Rijksbijdrage Wmo met 100 miljoen euro. De leden van de SP-fractie zijn bezorgd dat gemeenten hierdoor een lager niveau van zorg en voorzieningen gaan aanbieden, omdat zij minder geld krijgen. Kan de Minister hierover meer duidelijkheid verschaffen? Waarom heeft het nieuwe kabinet niet gekozen voor het afschaffen van de eigen bijdrage, zo vragen de leden van de SP-fractie.

Vragen en opmerkingen van de 50PLUS-fractie

Naar aanleiding van deze brief inzake het onderzoek inzake de verschillen in eigen bijdrage in de Wmo (29538-247) willen de leden van de 50PLUS-fractie enkele vragen stellen aan de Minister.

De grote verschillen in eigen bijdragen tussen gemeenten zijn de leden van de 50PLUS-fractie altijd een doorn in het oog geweest. Genoemde leden zijn dan ook positief over het feit dat het nieuwe kabinet zich heeft voorgenomen per 2019 één tarief hiervoor in te stellen, ongeacht de omstandigheden. Hoe gaat de Minister ervoor zorgen dat deze grote verschillen in 2018 niet opnieuw voor problemen gaan zorgen? Zullen er al maatregelen genomen worden om deze grote verschillen af te vlakken? Welke maatregelen worden er genomen worden om de inkomenspositie van mensen met hoge zorgkosten en een laag inkomen te verbeteren?

II. Reactie van de Minister

¹ <https://www.kabinetsformatie2017.nl/documenten/publicaties/2017/10/10/cpb-analyse-economische-en-budgettaire-effecten-van-de-financieel-bijlage-van-het-regeerakkoord>